

Propozycja modyfikacji „Zintegrowanego Programu Rewitalizacyjnego Miasta Suwałki na lata 2017-2023” do zamieszczenia pod Tabelą 31 „Wykaz przedsięwzięć uzupełniających proces rewitalizacji miasta Suwałki” na stronie 158.

Dodatkowo, oprócz zidentyfikowanych projektów podstawowych oraz uzupełniających, w celu wypełnienia założeń programu rewitalizacji, Miasto Suwałki oraz interesariusze programu (przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa komunalne, działające na obszarze spółdzielnie mieszkaniowe oraz inne podmioty) zakładają realizację działań kierunkowych w ramach następujących podsystemów:

1. Podsystem społeczny

- Działania na rzecz zmniejszenia poziomu bezrobocia, ubóstwa, uzależnienia od pomocy społecznej;
- Zmniejszenie poziomu przestępczości, przemocy, uzależnień, wykluczenia społecznego;
- Działania na rzecz podniesienia poziomu zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz poprawy samopoczucia;
- Podniesienie poziomu edukacji i aktywności dzieci i młodzieży;
- Podniesienie poziomu kształcenia zawodowego młodzieży;
- Działania na rzecz włączenia społecznego osób starszych i wykluczonych społecznie;
- Podniesienie poziomu aktywności społecznej mieszkańców.

2. Podsystem gospodarczy

- Działania na rzecz podniesienia aktywności gospodarczej mieszkańców;
- Działania na rzecz ograniczenia/eliminacji negatywnych zjawisk gospodarczych obniżających prestiż obszaru rewitalizacji;
- Zwiększenia ilości funkcji społeczno-gospodarczych ulokowanych w obszarze rewitalizacji.

3. Podsystem przestrzenno-funkcjonalny

- Podnoszenie funkcjonalności starych zasobów mieszkaniowych;
- Uzupełnianie braków w dostępności na obszarze sieci centralnego ogrzewania;
- Tworzenie przyjaznych, estetycznych, wysokiej jakości przestrzeni publicznych, wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę służącą do odpoczynku i rekreacji;
- Zwiększanie ilości urządzonych terenów zielonych i rekreacyjnych.

4. Podsystem środowiskowy

- Poprawa warunków aerosanitarnych związanych z niską emisją, emisją ze źródeł mobilnych oraz spalania paliw stałych w piecach, w tym poprzez podłączanie budynków mieszkalnych do sieci ciepłowniczej oraz wymianę pieców na bardziej ekologiczne;
- Poprawa stanu izolacyjności cieplnej budynków komunalnych, użyteczności publicznej, mieszkalnych i prywatnych;
- Zwiększenie udziału OZE;
- Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- Wymiana taboru komunikacji miejskiej na niskoemisyjny i zeroemisyjny wraz z niezbędną infrastrukturą;
- Uruchomienie systemu roweru miejskiego wraz z niezbędną infrastrukturą;

- Wydłużenie sieci ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych;
- Usuwanie azbestu, nagromadzonego w szczególności w eternitowych pokryciach dachowych;
- Zwiększenie udziału terenów zielonych.
- Działania z zakresu podniesienia świadomości mieszkańców w zakresie edukacji ekologicznej i środowiskowej, gospodarki odpadami, promocji transportu publicznego, etc.

5. Podsystem techniczny

- Poprawa jakości nawierzchni chodników i ulic;
- Poprawa parametrów technicznych dróg;
- Poprawa stanu technicznego budynków komunalnych, mieszkalnych, użyteczności publicznej.

Szacunkowy koszt ww. działań prowadzonych zarówno przez Miasto Suwałki, jak i pozostałych interesariuszy wynosi ok. 60 mln zł. a dofinansowanie ok. 40 mln zł. ze środków zewnętrznych w ramach polityki spójności (EFS, EFRR), środków krajowych, etc. Wartość środków prywatnych planowanych do zaangażowania w ww. działania wynosi ok. 5 mln zł. W przypadku braku możliwości pozyskania środków zewnętrznych na poszczególne przedsięwzięcia będą one realizowane sukcesywnie przez Miasto Suwałki oraz interesariuszy programu, ze środków własnych w ramach dostępnych możliwości finansowych.